

1. Referentie

Referentie	Van den Bergh, B. (2001). <i>Moederlijke stress en emoties tijdens de zwangerschap: de gevolgen voor foetus en kind</i> . Geraadpleegd op 9 september 2004, op http://www.cbgs.be/content/selfware.pl?pageid=54&language=NL
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Webpagina

2. Abstract

Bea Van den Bergh is onderzoekster bij het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie te Brussel en vat in dit artikel het onderzoek omtrent moederlijke stress en emoties in de zwangerschap samen. Er is in het bijzonder aandacht voor de effecten ervan op de foetus en het kind.

Twee onderzoeksvragen komen aan bod:

1. Wat zijn de resultaten van de meest recente studies naar de gevolgen van moederlijke stress en angst tijdens de zwangerschap voor foetus en kind
2. Wat zijn de relatief nieuwe onderzoekstopics?

Recente onderzoeken omtrent zwangerschapscomplicaties en follow-up onderzoeken bij de kinderen komen aan bod en tonen aan dat er inderdaad een verband is tussen de ontwikkeling en het gedrag van foetus of kind en moederlijke stress of angst.

Het onderzoek is de laatste jaren sterk uitgebreid. Daarbij wordt de aandacht op enkele specifieke topics gericht en komen er ook een aantal nieuwe topics bij. Van den Bergh zet ze allemaal op een rijtje in haar antwoord op de tweede onderzoeksvraag.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, gezondheid
Trefwoord(en)	Aandachtsstoornissen, afwijkingen, angst, emoties, foetus, gedrag, gedragsstoornissen, gynaecologie, onderzoeksthema's, onderzoekstopics, ontwikkeling, psychiatrische stoornissen, stemmingsstoornissen, stress, werk, zwangerschap

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Bea Van den Bergh Centrum voor Bevolkings -en Gezinsstudie (CBGS) Markiesgebouw Markiesstraat 1 1000 Brussel Tel: 02/ 553 35 69 Fax : 02/ 553 35 57 info@cbgs.be http://www.cbgs.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvragen	Wat zijn de resultaten van de meest recente studies naar de gevolgen van moederlijke stress en angst tijdens de zwangerschap voor foetus en kind? Wat zijn de relatief nieuwe onderzoekstopics?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Literatuurstudie
Onderzochte groep	Alleen recente, internationale literatuur gebaseerd op grootschalig en methodologisch goed uitgevoerd onderzoek.
Bereik	/

7. Resultaten

Meest recente studies	Verhoogde kans op zwangerschapscomplicaties Uit recente, grootschalige en methodologisch goed opgezette studies blijkt dat er een verband is tussen stress en angst tijdens de zwangerschap en vroegtijdige geboortes en/of laag geboortegewicht. De kans op vroegtijdige geboorte is dan even groot als bij roken tijdens de zwangerschap. Ook spontane abortus of pre-eclampsie kan het gevolg zijn van het meemaken van ingrijpende levensgebeurtenissen, depressie en stress op het werk. Invloed op de ontwikkeling van foetus en kind Bij vrouwen met een hogere angstscore werd vastgesteld dat foetussen actiever zijn. Afwijkingen in de eerste weken/maanden/jaren na de geboorte komen ook voor. Congenitale afwijkingen kunnen ontstaan ten gevolge van ernstige psychosociale problemen. Moederlijke stress kan ook aan de basis liggen van psychiatrische stoornissen bij kinderen en volwassenen. Drie studies (Van den Bergh, Huizink en O'Connor/Heron/Golding/Beveridge & Glover) tonen aan dat er een blijvende invloed is in de kinderjaren.
Nieuwe onderzoekstopics	Verschillende onderzoekstopics krijgen de laatste jaren meer aandacht: de invloed van werkomstandigheden, de invloed van huishoudelijk werk, geweld tijdens de zwangerschap, ... Er zijn ook een aantal nieuwe topics: invloed van stress op de kwaliteit van het sperma, zwangerschap na kanker, problemen van zwaarlijvige vrouwen, invloed van omgevingsfactoren: microgolven, geluid,...

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Mulder, E.J.H., Robles de Medina, P.G., Huizink, A.C., Van den Bergh, B.R.H., Buitelaar, J.K. & Visser, G.H.A. (2002). Prenatal maternal stress. Effects on pregnancy and the (unborn) child. *Early Human Development*, 70, (1-2), 3-14.

Mulder, E.J.H., Huizink, A.C., Robles de Medina, P.G., Van den Bergh, B.R.H. & Buitelaar, J.K. (2001). Moederlijke stress: effecten op de zwangerschap en het (ongeboren) kind. *Tijdschrift Kindergeneeskunde*, 69, 83-91.

Van den Bergh, B. (2002). Het belang van de prenatale levensfase voor de ontwikkeling van psychopathologie. *Kind en Adolescent*, 23, 97-111.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Dit artikel handelt over de onderzoeken die gebeuren omtrent moederlijke stress en emoties tijdens de zwangerschap en de gevolgen ervan voor foetus en kind.

In een eerste deel presenteert ze deze onderzoeken en de resultaten ervan. Enerzijds is er een verhoogde kans op zwangerschapscomplicaties, zoals vroegtijdige geboortes, laag geboortegewicht, spontane abortus, pre-eclampsie. Anderzijds is er ook een invloed op de ontwikkeling van foetus en kind. De foetussen zijn vaak actiever dan bij zwangere vrouwen met een lage angst- of stressscore en baby's en kinderen vertonen vaker afwijkingen, zowel ontwikkelingsstoornissen als gedrags- of medische problemen, mentale en/of fysieke handicaps. De meest voorkomende gevolgen zijn gedragsproblemen. Bij baby's gaat dit om prikkelbaarheid,

moeizame aanpassing, moeilijk temperament, vertraging in ontwikkeling,... Bij kinderen komen vooral aandachtsproblemen, stemmingsstoornissen en emotionele problemen voor.

In een tweede deel worden de onderzoekstopics op een rijtje gezet die ofwel nu meer aandacht krijgen dan vroeger ofwel helemaal nieuw zijn. Voorbeelden hiervan zijn: invloeden van recreatieve activiteiten en huishoudelijk werk; de rol van de partner tijdens de zwangerschap, zwangerschap bij zwaarlijvige vrouwen, invloed van stress op de kwaliteit van het sperma, ...Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de talrijke huidige onderzoeksthema's. Een belangrijke vraag waar onderzoekers zich volgens de auteur over moeten buigen is de vraag of moederlijke stress en emoties dienen opgevat te worden als factoren die prenataal de hersenen 'programmeren'.